

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492,
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo
78.180; Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 to 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Heimwehr grozi

Heimwehrovski listi zahtevajo odstop vlade, ker se je zapletla v borbo z nacionalističnim pokretom — Vlada je hotela aretirati vodstvo Heimwehra?

Dunaj, 9. julija d. Po udarcu, ki ga je doživela Heimwehr z izgonom majorja Pabsta, se je sedaj zopet nekoliko opomogla ter pričela z živahnim gibanjem. Posebno odločni so postali njeni listi, ki ljuto napadajo vladu dr. Schobra in jo pozivajo, naj se prostovoljno umakne, ker se je postavila po robu splošnemu ljudskemu gibanju, katerega izraz je baš Heimwehr. Člani Heimwehra so le z največjim premaganjem doslej sledili povelju vodstva, da morajo ohraniti za vsako ceno hladno kri in mir. Če pa bo vlada nadaljevala s svojo protinacionalistično politiko, potem bo končno prenehala tudi potrpežljivost Heimwehrovcev, ki bodo tako odločno udarili, da bodo razbili vse v črepih.

Slično je govoril tudi na včerajšnjem zboru Heimwehra v Inostom prvi voditelj dr. Steidle, ki je uvodoma očital vladi, da je hotela z gumijevkami za-

dušiti nacionalistični pokret in aretirati vse njegove voditelje. Za ta čin je bilo že vse pripravljeno 15. junija in so se že razširale vesti po aretaciji majorja Pabsta, da bo doletela slična usoda tudi dr. Steidla.

Vlada se sploh najbrž niti ne zaveda, kako koristi s svojim nerazumljivim početjem marksizmom, ki z dopadanjem opazuje, kako služijo tisti bajoneti, ki bi morali obračunati z avstromarksizmom za razbijanje organizacije, ki je bila edina zmožna likvidirati za vedno izrastke boljševizma v Avstriji. Heimwehr pa je mnogo premodra, da bi nasedla mahinacijam policije, ker se zaveda, da je njen najboljši zaveznik čas — in bo storila vse, da ohrani in spopolni že pridobljene pozicije. Pri prihodnjih volitvah bo nastopila tako, kakor bo najprimerneje za državo in avstrijsko ljudstvo.

Dr. Schober poseti tudi Prago in Varšavo

V obeh prestolicah bo razpravljaj o trgovinsko-političnih vprašanjih — Sestavitev madžarsko-avstrijske komisije za gospodarsko sodelovanje

Dunaj, 9. julija g. Vest, da je avstrijski zvezni kancelar dr. Schober dobil od češkoslovaške vlade povabilo naj poseti tudi Prago, se v dobro poučenih krogih ne potrjuje. Vendar pa se govori, da bo dr. Schober meseca oktobra ali novembra posetil tudi Prago. Namen njegovega poseta je predvsem ta, da se rešijo nekatera preča vprašanja, ki se do sedaj še niso mogla rešiti.

Prihodnji cilj potovanja dr. Schobra bo Varšava. To potovanje se bo pa vršilo šele po zasedanju plenuma Društva narodov v Ženevi meseca septembra. Tudi pri tem posetu se bo razpravljalo predvsem o trgovinsko-političnih vprašanjih.

Budimpešta, 9. julija g. Kot posledica budimpeštanskih razgovorov med dr. Schobrom in madžarskimi državniki se bo, kakor se govori v političnih krogih, že prihodnje dni sestavila študijska komisija, ki bo proučila vprašanje gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Madžarsko.

Grof Bethlen je že odredil, naj se madžarska delegacija sestavi prihodnje dni. Komisija bo imela 5 članov in sicer po enega zastopnika trgovskega, poljedelškega, finančnega in zunanjega ministrstva in enega predsednika. Personalno vprašanje se bo uredilo do konca tega tedna, da bo mogla komisija takoj pričeti s svojim delom. Menijo, da bodo dela komisije gotovo končana v poletnih mesecih.

Avstrijsko-madžarska prijateljska pogodba

Budimpešta, 9. julija d. Ob priliki poseta zveznega kancelarja dr. Schobra so razgovarjali avstrijski in madžarski državniki tudi o tem, kako bi se kar najbolj pojačile prijateljske zveze med obema državama. Med drugim je bilo tudi sklenjeno, da bosta obe državi sklenili med seboj prijateljsko in razsodiščno pogodbo, ki bosta v kratkem času formulirani ter predloženi nato obema državama v ratifikacijo.

Ljapčev v avdijenci pri regentu Horthyju

Sestal se je tudi z grofom Bethlenom in ministrom Valkom ter razpravljaj z njima o poljedelski krizi

Budimpešta, 9. julija AA. Danes dopoldne je došel v Budimpešto predsednik bolgarske vlade g. Ljapčev s soprogom. Opoldne ga je sprejel državni upravitelj Horthy v posebni avdijenci in ostal z njim dalje časa v razgovoru. Po avdijenci je Ljapčev poselel najprej predsednika madžarske vlade grofa Bethlena, nato pa madžarskega ministra zunanjih zadev Valka.

Budimpešta, 9. julija s. Pri sprejemu novinarjev na bolgarskem poslanstvu je izjavil Ljapčev, da je na po-

vanju skozi Madžarsko hotel porabiti priložnost in posetiti nekatere ugledne madžarske politike. V razgovorih z madžarskimi državniki je razpravljaj predvsem o poljedelski krizi, ki jo Bolgarija ravno tako občuti kakor Madžarska in ki se more omiliti le s sodelovanjem prizadetih držav. Na vprašanje o nameravanem agrarnem bloku med Jugoslavijo, Madžarsko in Rumunijo je izjavil Ljapčev, da ne ve, da li se mu bo tudi Bolgarija pridružila.

Prekinitev pogajanj za izpraznitev Posaarja

Francija je želela najti temelje za kar najtesnejše gospodarsko sodelovanje z Nemčijo — Čudna taktika nemške delegacije

Pariz, 9. julija AA. Glede na prekinitev pogajanj o predčasni izpraznitvi Posarja je minister za javna dela Pernot izjavil novinarjem, da je bil glavni namen Francije doseči z ugodnim za-ključkom sarskih pogajanj sodelovanje na gospodarskem polju med Francijo in Nemčijo. Francija ni toliko iskala neposrednih ugodnosti, kakor organizacijo sistema, ki naj bi ustvaril skupnost interesov in pospeševal zblizanje obeh narodov ter obenem konsolidacijo evropskega mira. V toku pogajanj je morala francoska delegacija ugotoviti, da nemški predlogi niso odgovarjali francoskim stremjenjem. Minister Pernot je dodal, da bi bil pozitiven uspeh

teh pogajanj lažje dosegljiv, če bi bila Nemčija ostala v duhu sodelovanja, ki ga je inspirirala Stresemannova inicijativa.

Pariz, 9. julija AA. O prekinjenju nemško-francoskih pogajanj o saarski kotlini je bil izdan sledeči komunik: Francija je pristala na pogajanja samo za primer, da bo šlo za gospodarska vprašanja in da bodo vprašanja političnega značaja izločena. Med tem pa so francoski delegati opazili, da so se pogajanja polagoma odstranila od prvotnega stališča. Sedanja prekinitev pogajanj naj omogoči obojem vladam, da se zblizata s svojimi stališči. Dobra volja Francije ostane neizpremenjena.

Preganjanje separatistov v Porenju

Nacionalisti nadaljujejo s svojimi protiseparatističnimi pogromi — Ogroženi separatisti prosijo, naj jih policija zapre v zapore

Trier, 9. julija g. Preganjanja v Porenju se nadaljujejo. Danes je prišlo do novih težkih izredov proti bivšim separatistom. Policijski stražniki oboroženi z bombami, ki povzročajo solzenje in s karabinami, so zasedli najvažnejša križišča cest. Kljub temu se je zbralo nekaj sto oseb, ki so skušale udeležiti v mesto, kar pa je policija pravčasno preprečila.

Izredniki so napadli v predmestju neko trgovino s cigaretami in neko vilo, kjer

so popolnoma razbili pohištvo. Kakor se je ugotovilo, ni imel lastnik vile nikdar nobenega stika s separatisti. Dalje so razbili šipe na stanovanjih nekaterih znanih separatistov. Več meščanov, ki so osumljeni separatizma, je policija naprosila za varnostni zapor. Dosele še ni bil nihče aretirani. Trierski policijski predsednik je zaprosil pri pruskem notranjem ministrstvu za ojačanje policije, ker sedanje policijsko močivo ne zadošča za ohranitev reda.

ŠE VEČ ŽRTEV KATASTROFE

V Zadru je umrl ranjeni Borčić — štiri osebe še pogrešajo in se boje, da so njihova trupla še na „Karadjordju“ — Grozno nesrečo je zakrivila italijanska ladja

Zadar, 9. julija n. V pretekli noči je podlegel poškodbam, ki jih je dobil pri katastrofi v Pašmanskem prelivu, natak na parniku »Karagjorgje« Albert Borčić, rodom iz Bakra. Borčiću, ki se je v času katastrofe mudil v salonu, je odtrgalo obe nogi ter je imel tudi težke notranje poškodbe. Pokopali so ga danes dopoldne na zadarskem pokopališču.

To je že šesta smrtna žrtev te tragične katastrofe. Bati pa se je, da se bo število žrtev še povečalo. Kljub vsestranskemu poizvedovanju namreč še vedno pogrešajo 4 potnike. Splošno obstoja bojazen, da so se pri katastrofi smrtno ponesrečili in da se nahajajo še na krovu »Karagjorgja«, bodisi da jih je zmečkal med tramovjem in železjem, bodisi da jih je presenčila v spodnjih prostorih voda, ki je po trčenju skoraj v hipu poplavlila vse spodnje prostore. Pogrešancev na parniku do sedaj niso mogli najti, ker pred komisijskim ogledom niso smeli razdirati tramovja, a spodnje prostore bodo lahko preiskali šele potem, ko bodo parnik dvignili s sipine in vodo izčrpali.

Preiskovalna komisija na kraju nesreče

Sibenik, 9. julija n. Včeraj je prispele v Pašmanski preliv k ponesrečenemu parniku »Karagjorgju« mešana jugoslovensko-italijanska komisija, da ugotovi dejanski stan in uradno oceni škodo. V komisiji so zastopniki naše in italijanske vlade ter naši in italijanski pomorski strokovnjaki. Ker je v spodnjih delih parnika voda, škode za enkrat ni bilo mogoče točno ugotoviti in bo komisija dokončala svoje delo šele, ko bodo parnik prepeljali v ladjedelnico.

V to svrhu je danes prispel parnik »Salona« z vsemi potrebnimi pripravami. Najprej bodo morali provizorično zadelati poškodbe na levem boku, nato pa izčrpati vodo, nakar bodo parnik z vlačilci potegnili v ladjedelnico. Po mnenju pomorskih strokovnjakov bo parnik mogoče popraviti, vendar pa bodo stroški zelo veliki.

Zbirka za posadko „Karadjordja“

Zagreb, 9. julija n. Nocojšnje »Novosti« objavljajo poziv za zbirko, ki naj se izroči kot dar v priznanje junaški posadki in oficirjem »Karagjorgja«. Poziv je podpisal direktor društva za tujski promet v Zagrebu, rumunski častni konzul Milan Nelić. Že današnji dan je bilo zbranih 20.000 Din.

Škoda na „Karadjordju“

Sušak, 9. julija r. Predstavnik »Jadranske plovidbe«, ki so si na kraju nesreče ogledali poškodovani parnik »Karagjorgje«, so se vrnili na Sušak. Po njihovih izjavah znaša samo škoda, povzročena na »Karagjorgju«, 8 do 10 milijonov dinarjev, najbrž pa še več, ker so očitno poškodovani tudi stroji. K temu pridejo še škoda, povzročena na blagu ter odškodninske zahteve rodbin smrtnih žrtev in ranjenih potnikov.

Odškodninske zahteve bodo znašale okrog 20 milijonov

Sušak, 9. julija p. Ravnatelj zavarovalne družbe »Sava« Karneli se je skupno s sodno komisijo udeležil ogleda na kraju nesreče, da ugotovi škodo, ki je bila povzročena na parniku »Karagjorgje« o priliki trčenja z italijanskim parnikom »Morosini«. Ogleda se je udeležila tudi italijanska sodna komisija. Kakor je izjavil Karneli, bo moralo odškodnino odmeriti mednarodno pomorsko razsodišče, ker ni verjetno, da bi prišlo do direktnega sporazuma. Italijani sicer ne morejo zanikati krivde poveljnika »Morosinija«, ki je bil že suspendiran, vendar pa skušajo izpodbijati odškodninske zahteve, ki so zaradi velikih poškodb in velikega števila žrtev naravno precej velike in se gibljejo okrog 20 milijonov.

Kdo je kriv?

Beograd, 9. julija p. »Pravda« objavlja pod naslovom »Varnost na našem morju« izjave strokovnjakov pomorskega prava o krivdi za nesrečo in o plačilu odškodnine. Kapitan Prelc, šef nautičnega oddelka jugoslovenske plovidbe, naglašja v svoji izjavi, da govore vse okoliščine v prilog »Karagjorgja«. »Francesco Morosini« je že zdavnaj znan v vseh pomorskih krogih kot lada je z nezanesljivo posadko. Imel je že nebroj incidentov ter so morali lastniki plačati že ponovno visoke odškodnine. Zelo čuden utis vzbuja tudi dejstvo, da kapetan po katastrofi ni hotel prepeljati ranjencev in potnikov v najbližjo luko, v Biograd na moru, da bi bilo to povsem naravno in

bi odgovarjalo pomorskim običajem. Pričakovati se je smelo to tembolj, ker je bila ranjenec nujno potrebna čimprejšnja zdravniška pomoč in nega. Mesto tega pa je krenil »Morosini« nazaj v oddaljenejši Zadar. Preiskava se bo morala baviti tudi s tem vprašanjem.

Univerzitetni docent in izvedenec za nautične zadeve dr. Bogan izjavlja, da se da po vseh okoliščinah sklepati, da je krivda za nesrečo »Karagjorgja« na strani italijanskega parnika. Neverjetno je, kako je moglo priti do trčenja na prostoru, ki je dovolj širok za izogibanje, če se upošteva vsi pomorski predpisi.

Komandant „Morosinija“

Beograd, 9. julija r. »Vreme« prinaša značilne izjave pomorskega strokovnjaka o vzroku nesreče. Med drugim pravi:

»Med mornarji je splošno znano, da je imel kapetan »Morosinija« navado, vsak jugoslovenski parnik, ki ga je srečal v tesnem Pašmanskem prelivu, pograt čim bolj ob stran s tem, da sam ni hotel nikdar spreminiti svojega pravca. Bržčas je hotel s tem razburjati jugoslovenske kapetane, da bi začeli napačno manevrirati ali da bi zadeli ob pečena tla. Zato so se naši kapetani vedno zelo čuvali, kadar so srečavali »Morosinija« in se mu kar najbolj izogibali.

Poučevanje verouka na osnovnih šolah

Važne spremembe zakona o osnovnih šolah — Verske organizacije so učencem dovoljene

Beograd, 9. julija p. Nj. Vel. kralj je na predlog prosvetnega ministra podpisal zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o osnovnih šolah. V smislu teh izprememb je verouk v osnovnih šolah obvezen za vse priznane veroizpovedi. Verouk poučujejo duhovniki, oziroma njihovi namestniki, postavlja in odstavlja pa jih banska uprava na predlog pristojne cerkvene oblasti dotične veroizpovedi. Pristojna občina lahko veroučiteljem prizna in plača primerno nagrado. Veroučitelji morajo biti jugoslovenski državljani. Če je veroučitelj zadržen, ga lahko nadomešča učitelj iste vere na dotični šoli. Po predlogu pristojne cerkvene oblasti je lahko to nadomeščenje tudi stalno. Če se cerkvena oblast ne briga za verouk in ne stavi predlogov za imenovanje veroučiteljev, jih predlaga pristojna banska uprava. Na šolah, kjer je v vsakem razredu, odnosno oddelku najmanj 20 učencev iste vere in kjer pride na te-

den najmanj 20 učen ur iz verouka, se lahko nastavi stalni kateheti, ki jih imenuje prosvetni minister.

Vsi veroučitelji se morajo pokoravati šolskemu zakonu in redu. Minister prosvete lahko odstavi veroučitelja, če njegovo delo ne odgovarja pedagoškim načelom ali če njihovo vedenje v šoli in izven nje ni v skladu s splošnimi cilji osnovne šole.

Učni program za verouk določa prosvetni minister v sporazumu z vrhovnim predstavništvom dotične vere v državi. Za katoličane se smatra škofijska konferenca za vrhovno cerkveno predstavništvo. Cerkevne oblasti imajo pravico enkrat na leto nadzirati verouk v osnovnih šolah.

Dočim je sedanjí zakon o osnovnih šolah zabranjeval verske organizacije, smeje učenci osnovnih šol odslej zopet biti člani verskih udruženj svoje veroizpovedi tudi izven šole.

Silno neurje nad Sarajevom

Orkan je razkril skoro vse hiše, porušil najstarejši minaret in poškodoval slovitto Carevo džamijo — Milijonska škoda

Sarajevo, 9. julija r. Kakor smo že včeraj poročali, je divjala nad Sarajevom in okolico predsinčnim strahovita nevihta. Nevihta je spremljal orkan, ki je povzročil pravo katastrofo. Mnogo hiš je porušeni, vihar je razkril skoro vse strehe in v vsem mestu ni ostala cela skoro niti ena šipa. Vihar je podrl tudi minaret 450 let stare džamije, ki spada med največje znamenitosti Sarajeva. Streha minareta k sreči ni padla na džamijo, ker bi jo sicer popolnoma porušila, marveč jo je vrzel vihar na dvorišče kakih sto metrov oddaljene sosedne hiše. V Hasanbrijegu je veter poru-

šil dvanadstropno hišo trgovca Sahiba Arnavtovića. Tudi s Careve džamije je vihar odnesel streho. Skoro vse telefonske napelje so prekinjene. Telefonske stebre je vihar lomil kakor slamo.

Ogromno škodo je neurje povzročilo na polju. Pšenica je popolnoma zbita, ostali nasadi pa tako poškodovani, da si ne bodo več opomogli. Samo v okolici Sarajeva je uničenih 20 ha rodovitnega polja, porušeni 130 prtiličnih in 13 večjih stavb. V mestu samem cenijo škodo na 8 milijonov dinarjev.

Praška rekrutna afera pred sodiščem

Pričetek razprave proti dr. Dvořaku, ki je obtožen, da je za podkupnino oproščal vojaške obvezance

Praga, 9. julija h. Danes se je pričel pred praškim divizijskim sodiščem z veliko napetostjo pričakovani proces proti podpolkovniku sanitetne službe dr. Arnoštu Dvořaku. Obtožnica obtožuje dr. Dvořaka, da je hotel rešiti vojaške službe sina grofa Lažanskega, dva sinova direktorja praške banke Hehta in dva sinova znanega praškega prekaževalca Frana Mateška. Posredovalec med dr. Dvořakom in vojnimi obvezanci je bil bančni ravatelj Weigner. Obtožba pravi, da je dr. Dvořak dosegel, da so vojni obvezanci, katerim je hotel pomagati, prišli na pregled ne v Prago, temveč v druge kraje,

kjer je bil ravno on predsednik.

Po današnji razpravi se zdi, da bi vsa stvar padla v vodo. Dr. Dvořak se brani zelo spretno. Izjavlja, da je le one osebe proglasil za službo nezmožne, ki so bile v resnici bolne. Denarja ali drugih daril ni sprejel. Kar je dobil od g. Mateške, je dobil le iz prijateljstva. Isto izjavlja tudi Mateška, ki je dejal: »Poslal sem dr. Dvořaku darila zaradi tega, ker ga smatram za rešeniranega pisatelja.« Tudi obramba je zelo spretno organizirana, tako da se zdi, da bo dr. Dvořak dobro prešel. Razprava se bo jutri nadaljevala.

Odnosaji med ČSR in sovjetsko Rusijo

Praga, 9. julija. AA. Povodom poročil nekih listov, da bo ČSR priznala Sovjetsko unijo, poudarjajo »Lidove Novine«, da so te trditve v zvezi z morebitnimi trgovinskimi pogajanj, do katerih za zdaj še ni prišlo. Vse te vesti prihajajo iz Moskve, kjer zatrjujejo, da bodo sovjeti pristali na sklenitev trgovinske pogodbe s ČSR samo, ako bodo hkrati tudi de iure priznali Češkoslovaški se ne mudi. Kadar bo vlada mislila, da je prišel ugodni trenutek za taka pogajanja, bo ministrstvo zunanjih zadev storilo vse, kar je treba.

Izgubljena pravda proti Trockemu

Draždane, 9. julija. s. Založništvo Reisinger v Draždanih je izgubilo pravdo, naperjeno proti Trockemu zaradi neizpolnitve pogodbe. Trocki je namreč v pogodbi sklenjeno izročitev rokopisov za imenovano založništvo odklonil z utemeljitvijo, da se ne more zahtevati od njega, da bi bil avtor istega založništva, ki je založilo tudi spomina Kerenskega v katerih je ta Trockega ostavil napadal. Utemeljitev razsode veli, da pa meni dejstvo, da je založništvo zamašilo izdajo Kerenskih spominov, krivost pogodbe po tožitelju.

Razkritja Karadjova

Beograjska »Politika« že več dni objavlja s faksimili raznih dokumentov overovljene članke nekoga Kirila Karadjova. Karadjov je jugoslovanski državljani, ki pa je prišel v mreže bolgarskega revolucionarnega komiteja in bil v tej družbi del časa, tako da je do dobrega spoznanja njihove metode. Nazadnje se je razočaral in presenečen nad tem, kar je videl, skesal in se vrnil v domovino, čeprav je moral računati s tem, da ga bodo oblasti poklicale na odgovor zaradi njegovega delovanja v Bolgariji. Njegova odkritja so izzvala veliko pozornost ne samo v jugoslovanski javnosti, marveč tudi v tujih diplomatskih krogih.

Kiril Karadjov razkriva v svojih člankih, da je tkz. makedonski komitet v glavnem le družba brezvestnih ljudi, plačancev in razvratnecev, ljudi, ki hočejo na lahek način dobro živeti, družba falzifikatorjev, morilcev, kockarjev, skratka družba ljudi, ki služijo za denar političnim ciljem drugih. Karadjov opisuje vse to zelo živo in plastično ter utemeljuje in dokazuje svoje navade s dokumenti, ki se jim ne da oporekati.

Karadjov govori iz lastne izkušnje in potrjuje s svojimi odkritji vse to, kar je bilo že davno znano in kar so že mnogokrat poudarjali tudi naši listi. Vedeli smo že davno, da bolgarski komitet ni nikakoli makedonska organizacija, ker je v njej najmanj Makedonci. Tudi Karadjov potrjuje v svojih odkritjih, da je komitet docela bolgarska organizacija, poačena z nekaterimi poboljšanimi Makedonci. Vedeli smo tudi že poprej, da so mnogi naši ljudje vstopili v to organizacijo bilo zaradi bede, bilo zaradi nepoučenosti, ker so upali, da bodo tako prišli do denarja in si materijelno pomagali. Komitet jim je obljubljal nebesa na zemlji, a za plačilo je zahteval, da so izvrševali njegova naročila. Znano in dokazano je, da je komitet izdal ogromne vsote za razna nelegalna dejanja in zločinske akcije proti naši državi. Mnogi teh plačancev so pustili komitet na cedilu in odnešli z denarjem pete; znani so primeri, ko so posamezniki poneverili po pol milijona lejev in še več. Videlim makedonstvujušči služijo vse to »revolucionarno« delovanje, kakor dokazuje tudi Karadjov, samo za to, da lahko udobno žive, da si vzdržujejo v inozemstvu, kjer jih nihče ne kontrolira, razkošna stanovanja z dragimi metresi in se udajajo razsipnemu življenju na tuje stroške.

Vse to smo vedeli tudi že pred razkritji Karadjova. Vedeli pa smo tudi to, da so bolgarske oblasti često v zelo prijateljskih odnosih s komitetom ter njegovimi akcijami in zlorabami. Kiril Karadjov je sedaj dokumentirano dokazal, da so bolgarske oblasti na ljubobolgarskemu komitetu postale falzifikator potnih listov, torej javnih dokumentov.

Značilno je že samo dejstvo, da lahko begunec iz Jugoslavije brez ovir dobi bolgarski potni list, a še bolj značilno je, da begunec, o katerem se ve, da je jugoslovanski državljani, dobi bolgarski potni list z oznacbo, da je bolgarski podanik in rodom iz Sofije, čeprav je še nikdar ni videl. Tako zlorabo je izvršil predstavnik bolgarskega poslanstva v Rimu, ki je izdal Karadjovu bolgarski potni list. Karadjov je namreč po begu iz Jugoslavije odšel najprej v Italijo, kjer je v Rimu dobil bolgarski potni list in nato odpotoval v Sofijo. Bolgarskemu poslanstvu je bilo dobro znano, da je Karadjov rojen v Skoplju in da je jugoslovanski državljani, a kljub temu so mu izdale lažen potni list na zahtevo ali priporočilo zastopnika makedonstvujušči v Zenevi, uradnika znanega pamfletnega lista »La Macedonie«.

Mi ne vemo, kako stališče bo zavzela bolgarska vlada napram takemu postopanju svojega uradnika, vemo pa, kaj bi morala storiti. Proti odgovornemu uradniku bi se morale z mesta izvajati najstrožje posledice, ker ne gre samo za nedopustno postopanje, marveč za mednarodni ugled in položaj bolgarske kraljevine, posebno še, ker to ni edini primer, da človek ne ve, ali so bolgarske oblasti v službi komiteta ali komitet v službi bolgarskih oblasti.

Karadjov objavlja tudi primere, iz katerih je razvidno, da so bolgarske oblasti onim emigrantom iz Južne Srbije, ki so se hoteli vrniti v domovino, onemogočile povratek in jih prisilile, da so ostali v Bolgariji ter vršili tam najtežja dela za najmanjšo plačo.

Odkritja Karadjova so tako resna in tehtna, da nobena vlada v civilizirani državi ne more iti molče preko njih. Najmanj, kar se zahteva od vsake vlade, je to, da se uvede stroga in objektivna preiskava o vsem, kar je razkril Karadjov, ki navaja za vsa svoja odkritja tudi dokumentarne dokaze. Uverjeni smo, da bi to v veliki meri služilo ozdravljenju prilik v Bolgariji in izboljšanju odnosov med Bolgarijo in njenimi sosedi.

Kraj nesreče v Pašmanskem prelivu

Strahovita rudniška katastrofa v šleziji

V revirju Neurode je prišlo do katastrofalne plinske eksplozije — Dosedaj 81 mrtvih in 56 težko ranjenih rudarjev — 50 rudarjev še pogrešajo

Vratislava, 9. julija g. V velikem južnosleskem rudniku v Neurode se je pripetila danes popoldne okrog 4. strahovita katastrofa. V rovu sv. Vencislava, kjer je bilo zaposlenih okrog 200 rudarjev, so nepričakovano zadeli na močno žilo jamskih plinov. V naslednjem hipu je nastala strahovita eksplozija, ki je porušila v rovu vse naprave. Rov se je sesul in pokopal vseh 200 rudarjev. Eksplozija je bila tako silna, da se je čutila daleč okrog kakor močan potres. Čutili so jo tudi v vseh osrednjih rovih, kjer so ponekod popokale opore in sesuli manjši še neobkani rovi.

Ves rudnik je bil takoj alarmiran in z največjo naglico so pričeli z reševalnimi deli. Preden pa so prodrli v rov, je poteklo več ur. Do 8. zvečer so potegnili iz rova 20 mrtvih, dočim nad 100 rudarjev še pogrešajo.

Neurode, 9. julija g. Rudniška katastrofa je mnogo večja kakor se je prvotno domnevalo. Do 11. zvečer so potegnili iz rova 76 mrtvih in 58 težko ranjenih, nad 50 rudarjev pa še vedno pogrešajo. Ker je rov docela zasut, napredujejo reševalna dela zelo počasi. Zaradi neprestanega uhajanja plinov

obstoja nevarnost nadaljnjih eksplozij, zaradi česar morajo pri reševanju postopati skrajno previdno. Ni pa skoraj nikakega upanja, da bi ostali zasuti rudarji še pri življenju in je, žal, zelo verjetno, da se bo število smrtnih žrtev povečalo na 120.

Pred rudnikom se odigravajo pretresljivi prizori. Svoji ponesrečenih rudarjev nestropno čakajo nadaljnjih poročil. Ker so trupa ponesrečenih rudarjev strahovito zmečkana in razmesarjena, le težko ugotavljajo identiteto. V bolnici je do polnoči umrlo še pet rudarjev, dočim se jih trideset bori s smrtjo.

Vratislava, 9. julija. Vest o strahoviti rudniški katastrofi v Neurode se je tekem večera razširila po vseh šleskih revirjih ter je povsod izzvala globoko sočutje z nesrečnimi žrtvami. V vseh revirjih so bile uvedene nabitelne akcije za podporo svojcev ponesrečenih rudarjev in so že tekem današnjega večera zbrali okrog 20.000 mark (270 tisoč dinarjev). Kakor se zdi, ne zadene vodstvo rudnika na nesreči nobena krivda, ker se bife vse naprave v najlepšem redu. Gre za elementaren izbruh plinov, kakor se le redko pojavi.

Avstrijsko investicijsko posojilo

London, 9. julija. d. Priprave za razpis novega avstrijskega investicijskega znanega posojila so končane in bo posojilo razpisano najbrže že koncem tega tedna. Visina in pogoji za najeto posojilo še niso končno javno določeni. Vsekakor pa bodo mnogo ugodnejši, kakor pri posojilih, ki jih je najela Avstrija s pomočjo garancije Društva narodov.

Pred povratkom parlamentarizma v Španiji

Madrid, 9. julija. g. Vlada objavlja komunikate, v katerem najavlja čimprej ukinitev sedanjega izjemnega stanja, odnosno povratek k normalnim konstitucionalnim razmeram. Parlament se bo sestel še pred koncem leta, volitve se bodo vršile v kratkem.

Število prebivalcev v New Yorku. New York, 9. julija. s. Končni rezultat ljudskega štetja je dognal, da ima New York 6.958.792 prebivalcev, torej za 1 milijon 378.744 oseb več nego pri ljudskem štetju leta 1920.

Vezuv bruha. Napoli, 9. julija. s. Observatorij na Vezuvu sporoča, da se nadaljuje bruhanje Vezuva le še iz enega stoika, ki se je razširil za 10 metrov.

Drzna tatvina draguljev

Praga, 9. julija. d. V Karlovih Varih je bil izvršen drzen hotelski vlom, pri katerem je padlo v roke vlomilca za 3 in pol milijona čeških kron draguljev. Vlom je izvršil neki vlomilec, ki je priprlezel do prvega nadstropja po fasadi in od tu skočil preko nekoga balkona v sobo Američanke Hymans, kjer je pobral dragoceni plen.

Hitrosti vlakov na Angleškem

London, 9. julija. Po časovnih tabelah, ki so ravnokar stopile v veljavo, so angleški vladi najhitrejši na svetu. Cheltenham-ski ekspres vozi med Swindonom in Londonom z nad 80 miljami hitrosti na uro. Zapadna železniška družba ima 54 vlakov, ki vozijo povprečno s 55 miljami hitrosti na uro. Ameriške železnice trde, da so potokle hitrosti rekord za vlake. Angleški strokovnjaki pa poudarjajo, da so ti rekordi le sporedni in da nimajo praktičnega pomena.

Slovanski Beograd

Beograd, 9. julija. M. V Parizu izhajajoči ruski list »Rusija in Slovanstvo« posveča Jugoslaviji in Beogradu obširen članek, v katerem slika Beograd kot kulturni in politični center ne samo Jugoslavije, marveč vsega Balkana. List naglašja, da se vrše v zadnjem času v Beogradu številni mednarodni kongresi in da posveča inozemstvo Beogradu vedno večjo pozornost. Poseben sijaj je dal Beogradu vseslovanski sokolski zlet, ki je tudi pokazal, da postaja Beograd polagoma važen center vseslovanškega pokreta.

Sedem utopljenec v Savi

Beograd, 9. julija. p. Sava je tekem današnjega dne naplavila kar sedem trupel utopljenec, ki so utonili tekem zadnjih dni. Med najdenimi trupli je dvoje takih, ki sta ležali že dalj časa v vodi ter sta že v razpadajočem stanju. Trupla so bila preplavana v zemunsko mrtvašnico, kjer so jih po sodnem ogledu pokopali na tamšnjem pokopališču.

Davčni dohodki Zagreba

Zagreb, 9. julija. n. Mestni magistrat je danes objavil pregled mestnih dohodkov v I. polletju. Že v prvem polletju je bilo na raznih davčnih plačilih skoraj toliko, kolikor je v proračunu predvidenih za vse leto. Le davek na najemnine in gasilska doklada znatno manjkata.

Železniški pragi za Grčijo

Beograd, 9. julija. AA. Zavod za pospeševanje znanja in trgovine sporoča, da je generalna direkcija grških državnih železnice razpisala licitacije za nabavo 1500 železniških pragov, predvsem iz hrastovega lesa. Ponudbe v zapečatenih ovitkih se sprejemajo do 24. julija t. l. v pisarni glavnega skladišča generalne direkcije grških železnice, kjer se dobe tudi pogoji licitacije, glede katerih se interesente lahko vsak dan informirajo.

Pančevski most

Beograd, 9. julija. d. Dela pri zgradbi pančevskega mostu nagle napredujejo. V petek bodo spustili v vodo sedmi kevon, ki bo drugi največji v Evropi. Pri delu je sedaj zaposlenih 500 delavcev. Most bo prihodnje leto že docela gotov, za ureditev dovoznih cest in spojitve železnice pa bo treba še dve leti.

Zennelinov nolet proti Skandinaviji

Friedrichshafen, 9. julija. AA. Zrakoplov »Graf Zennelin« je odplnil sredi na svoj veliki polet čez severno Evropo.

Pozdravi ministrskemu predsedniku

Beograd, 9. julija. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković je dobil te brzojavke:

Slovenjgradec. S kmetijskega tabora v Slovenjgradu pošiljam slovenski kmetije vdanošne pozdrave. — Načelnik kmetijske podružnice Slovenjgradec.

Ub. S skupščine lovcev sreza tamnaveškega, hitimo, da vas vsi skupaj pozdravimo z željo, da živite še mnogo let in delate za napredek naše domovine. Zlatomir Sokič.

Jastrebarsko. Z glavne skupščine privilegirane zemljiške zajednice Desinac tolmачimo razpoloženje vseh pooblaščenec in vas pozdravljamo z željo, da se nadalje mo dro vodite pota te države v korist in dobro naroda in domovine. — Predsednik Novosel Stepan

Pravilnik

o državnih avtomobilih

Beograd, 9. julija. p. Ministrski predsednik je podpisal pravilnik o pravicah do državnih avtomobilov in o njihovi uporabi. Po tem pravilniku imajo v bodoče pravico do enega državnega avtomobila samo ministri, bani ter upravniki policije v Beogradu in Zagrebu. Banske uprave morajo vse odvisne avtomobile staviti vladni na razpoloženje.

Šolska konvencija z Rumunijo

Beograd, 9. julija. M. Bukareški »Cuvantul« objavlja izjavo rumunskega prosvetnega ministra Costalesca o skorajšnji sklenitvi jugoslovansko-rumunske šolske konvencije po vzorcu šolske konvencije, sklenjene med Rumunijo in Češkoslovaško. Jugoslovanske šole v rumunskem Banatu se ne bodo smatrale za manjšinske šole, marveč za šole prijateljske in zavezniške države. Zato uživajo tudi jugoslovanske šole prav vse ugodnosti kakor rumunske šole. Pogajanja za sklenitev konvencije se bodo vršila direktno med obema zunanjinima ministroma in bodo zaključena bržčas še pred pričetkom prihodnjega šolskega leta.

Nostrifikacija diplom

Beograd, 9. julija. p. Na predlog prosvetnega ministra je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o nostrifikaciji diplom inozemskih univerz in visokih šol. Vse v inozemstvu izstavljene diplome o pridobljenih akademskih časteh se morajo nostrificirati na pristojni fakulteti kakor jugoslovanske univerze. Če se izkaže, da prosilec nima izpitov iz vseh predmetov, ki se zahtevajo pri nas, mora polagati dopolnilni izpit. Fakultetni svet lahko nostrifikacijo odkloni mora pa v tem primeru obvestiti vse sorodne fakultete v državi, ki ne smejo odklonjene diplome pozneje nostrificirati.

Z univerze

Beograd, 9. julija. p. V višjo skupino 2-I je napredoval redni profesor medicinske fakultete v Ljubljani dr. Alfred Šerko.

Iz finančne službe

Beograd, 9. julija. p. »Službene Novice« objavljajo ukaz o napredovanju in imenovanju v finančni službi. Med drugim je imenovan za višjega finančnega tajnika pri finančni direkciji v Ljubljani Emil Gantar.

Jugoslovanska rečna plovitva

Beograd, 9. julija. d. Državna rečna plovitva je 1. julija spremenila svoj službeni naziv v Jugoslovanska rečna plovitva.

Razkrita hazardna igralnica v Beogradu

Beograd, 9. julija. p. Beograjska policija je po dolgem prizadevanju odkrila na Terazijah moderno opremljeno igralnico, kjer se je hazardiralo za visoke vsote. Tajna igralnica je obstojala že nad tri leta. Policija je že del časa vedela za njo, vendar pa nikdar ni mogla zaslediti hazarderjev na delu, ker je bila igralnica nameščena v drugem nadstropju in opremljena z najmodernejšimi električnimi alarmnimi napravami; imela je tudi več tajnih izhodov, tako da so igralci vsakokrat lahko pravčasno odnesli pete. Še le sinoči je policija uspela, da je nepričakovano vdrla v prostor ter aretirala vse igralce in lastnika. Med aretiranci je več uglednih Beograjčanov pa tudi nekaj tujcev.

Karambol dveh parnikov na Dunavu

Novi Sad, 9. julija. n. Davi okrog tretje ure sta trčila na Dunavu v bližini Petrovaradina tovarna parnika »Marja«, last Beograjske paroplovne družbe, in »Fritze«, last Bavarskega Lloydja. Parnik »Fritze« se je zalutal zaradi megle in teme v desni bok parnika »Marja« in mu razbil skoraj ves bok. Tudi »Fritze« je bil občutno poškodovan. Tovor je z obeh parnikov padel v vodo, parnika pa sta zalela vodo in nasedla. Davi so oba parnika spravili v novosadsko pristanišče. Nesrečo je zakrivil kapetan »Fritze«, ki pravi, da je zaradi megle mislil, da je parnik »Marja« stal na mestu in je temu primerno uredil svoje manevriranje.

Samomor mladata študenta

Subotica, 9. julija. n. Davi je izvršil v stanovanju svojih staršev samomor učenec 7. razreda gimnazije Miholn Milosović. Dasiiravno je bil odličnjak, je bil zadnje dni zelo potrt. Ko se je davi zaklenil v svojo sobo, je očel takoj slutili, da nekaj ni v redu. Predno pa je odprl vrata si je sin že pogabl v glavo kroglo ter je bil na mestu mrtve. Vzrok samomora ni znan.

Požar na Dolenjskem

Novo mesto, 9. julija. p. Sinoči ob 10. je udarila strela v kozolet posestnika Janeza Jarca v Hrastju pri Mirni peči. V kozolet so baš prejšnjega dne spravili žito in pšenico, razen tega pa sta stala pod kozoletom še dva visoko naložena voza pšenice. Ogenj je v hipu zajel vse kozolet in predno so prišli na pomoč vaščani, je kozolet že pogrebel do tal. Posestnik Jarc ima okrog 40.000 Din škode, zavarovan pa je bil le za malenkosten znesek.

VREMENSKA NAPOVED

Dunajsko vremensko napoved za četrtič V severnih in južnih Alpah malo spremembe hladnega vremena.

Krvavi izgredi egiptskih nacionalistov

Usodne posledice prepovedi nacionalističnega shoda v Mansurahu — Nahas paša jedva ušel smrti

Kairo, 9. julija d. V mestu Mansurah, ki leži 110 kilometrov severno od Kaira je prišlo do krvavih spopadov med egiptskimi nacionalisti in policijo. Spopadi so se odigrali zaradi sklicanja velikega manifestacijskega zbora nacionalistične stranke na katerem so hoteli voditelji nacionalistov ostro napasti vladu zaradi njenega nastopa proti parlamentu. Vlada je prepovedala shod in poslala v Mansurah številne policije in vojaške čete, ki so zasedle zborovalni prostor ter postavile po ulicah kordone.

Na shod je dospel tudi bivši ministrski predsednik in glavni voditelj egiptskih nacionalistov, Nahas paša, ki se je pripeljal z avtomobilom. Njegov šofer je vozil z največjo brzino proti policijskemu kordonu ter ga tudi predril. Ko je poskusil to ponoviti pred vojaškim kordonom, so vojaški z naperjenimi puškami ustavili avto. Potek tega dogodka je spremljala tisočgla množica, ki je navajala v tistem hipu, ko so vojaši ustavili avtomobil na policijske kordone ter jih pričela obmetavati s kamenjem in opeko. Vojaši in policija so ponovno pozvali množico naj se razide. Vsi njihovi pozivi pa niso nič zalegli ter je situacija postajala vedno bolj kritična. Vrhunec je dosegla, ko so nacionalisti zajeli nekaj policijskih uradnikov ter jih poskušali obesiti na balkonihih sosednjih hiš. V tem trenutku so pričeli vojaši in policisti streljati. Pri tem je bilo troje demonstrantov ubitih, 15 pa hudo ranjenih. Ubiti pa so bili tudi trije policijski stražniki, več pa hudo ranjenih.

London, 9. julija. s. Poročevalec »Daily Herald«, ki je bil očividec večerašnjih krvavih dogodkov v Mansurahu poroča: Ko so hoteli vojaši razgnati demonstrante, ki so drli za avtomobilom Nahas paše je prišlo do incidenta. Pri tem je neki vojak sunil z baionetom proti Nahas paši. Poslanec odličan član Wafda je ubranil sunek s svojo roko, ki jo je baionet predril. Sunek je bil tako močan, da bi prebil Nahas paši prsa. Nato je Nahas paša nadaljeval vožnjo. Ko je vozil njegov avtomobil naprej, je pričela množica metati na čete kamenje.

Kritično glasovanje v angleški zbornici

Napeto pričakovanje glasovanja o liberalnem izpreminjevalnem predlogu k finančnemu zakonu — Pičla večina pri glasovanju o omejitvi graditve bojnih ladij

London, 9. julija AA. Kakor pričakujejo, bo noč v spodnji zbornici tajno glasovanje o liberalnem izpreminjevalnem predlogu k finančnemu zakonu, ki zahteva, naj prizna veliki trgovskim podjetjem, ki so porabila svoje rezerve za reorganizacijo in obnovo, neke davčne olajšave.

Zakladni minister bo odklonil gornji izpreminjevalni predlog, ki bi škodoval državnim financam za 7 milijonov funtov šterlingov. V zvezi s tem so se razširile vesti, da bo to glasovanje povzročilo politično krizo. Večina listov pa meni, da bo imela vlada večino, čeprav bodo konservativci podpirali liberalce ker računajo, da se bo nekaj liberalcev odtegnilo glasovanju.

London, 9. julija g. Pri glasovanju v spodnji zbornici je bila vlada rešena pred padcem z glasovi 4 liberalcev, ki so glasovali zanj. Večina liberalcev je skupno s konservativci, ki so bili zelo polnoštevilno zbrani, glasovali za liberalni izpreminjevalni predlog. Med glasovanjem je vladalo veliko razburjenje in ko se je sporočil rezultat, so se slišali iz vrst opozicije klici: Odstopite! Vladni pristasi so odgovorili s protidemonstracijami. Kakor znano, so liberalci in konservativci vložili dodaten predlog k finančnemu zakonu, po katerem bi bila industrijska podjetja osvobodjena obdavčenja onih dohodkov, ki bi služili za nabavo novih strojev.

Za predlog je glasovalo 274, proti pa 279 poslancev. S tem se je vlada rešila poraza, ki bi bil lahko imej resne politične posledice.

London, 9. julija AA. Pri današnjem glasovanju v spodnji zbornici o omejitvi graditve vojnih ladij na podlagi sklepov londonske konference je ostala vlada le s 3 glasovi v večini. Rezultat glasovanja je znašal 278 proti 275. Vlada je dobila večino le na ta način, da so 4 liberalni poslanci glasovali z vlado proti izpreminjevalnemu predlogu poslance Burgina. 12 liberalnih poslancev se je vzdržalo glasovanja, 25 liberalcev pa je glasovalo s konservativci proti vladnemu predlogu.

Izgredi na univerzah v Indiji

London, 9. julija. g. Indijski bojkotno gibanje se je razširilo sedaj tudi na univerze. Ko bi se morali v Kalkuti vršiti izpiti, so pristasi Gandija vrnili v dvorano ter prisilili kandidate, da zapustijo univerzo. Nekaj slušateljev so s silo odstranili iz poslopja. Izpiti so bili prekinjeni.

Oča pobila kanadska žitna polja

Winipeg, 9. julija. d. Nad žitnimi polji so divjale, pretekle dni silne nevihte, združene z orkani in točo, ki je pobila vsa žitna polja v provincih Alberta, Manitoba in Saskatchewan. V vseh teh pokrajinah žetev docela uničena. Toča je bila debelejša kakor golobja jajca.